

(2°) gfg-57

GEMEENTE SEVENUM				
Ingekomen 21 JUL 1999				
Klass.nr.:				
Reg.nr.:				
BZM	GG		BS	
Kopie				
Kopie B+W	S	E	W	W
Gen. Secr.			Gen. L. Secr.	

ВЯО

adviseurs in
ruimtelijke ordening
economie en
milieu

Postbus 68 5260 AB Vught
Taalstraat 36 Vught

telefoon 073 6579102
fax 073 6561665
e-mail: info@bro.nl

Gemeente Horst Gemeente Sevenum

Natuur- en recreatiepark De Peelbergen

nummer K.7054.300.1438

datum 19 juli 1999

Samenvatting van het milieu-effectrapport

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Doelstelling van deze milieu-effect-rapportage	4
3. Aanpak	5
4. Huidige situatie en autonome ontwikkeling	5
5. Voorgenomen activiteit	10
6. Het Meest Milieuvriendelijke Ontwerp (MMO)	10
7. De varianten van het MMO	15
8. Conclusie	15
9. Doorwerking van het MMO in de besluitvorming	16

Onderzoeksgebied met daarin het plangebied

Figuur 1.1

SAMENVATTING

1. Inleiding

Dit Milieu-effectrapport (MER) is gemaakt om de milieueffecten van de ontwikkeling van het Natuur- en recreatiepark De Peelbergen aan het licht te krijgen. In het streekplan Noord- en Midden-Limburg en in de Kadernota Buitengebied Horst-Maasbree-Sevenum-Venlo is het gebied langs de Middenpeelweg, dat ligt in de gemeenten Horst en Sevenum, aangeduid als toeristisch-recreatief zoekgebied en deels als zoekgebied voor de ontwikkeling van nieuwe bossen.

De ontwikkelingen van de toeristisch-recreatieve markt in combinatie met bos- en landschapontwikkeling hangen sterk samen. Vanwege deze samenhangende relatie, in zowel de gebiedsafbakening als functies, hebben de Colleges van Burgermeester en Wethouders van de gemeenten Horst en Sevenum, besloten één samenhangend plan te ontwikkelen: "Natuur- en recreatiepark De Peelbergen".

Het doel van het plan Natuur- en recreatiepark De Peelbergen (verder afgekort tot 'Park De Peelbergen') is nieuw bos (95 ha) en recreatie-activiteiten (100 ha) in samenhang te ontwikkelen. Dit dient op zodanige wijze te gebeuren, dat deze initiatieven elkaar wederzijds stimuleren én dat hiermee een verbetering van de milieuomstandigheden in vergelijking met de autonome ontwikkeling van het gebied wordt bereikt.

De procedure voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.-procedure) is gekoppeld aan de vaststelling van een ruimtelijk plan (volgens de Wet op de Ruimtelijke Ordening) dat als eerste in de mogelijke aanleg voorziet. In dit geval vormen de herzieningen van de respectievelijke bestemmingsplannen Buitengebied, welke herzieningen voor de realisatie van Park De Peelbergen noodzakelijk zijn, het m.e.r.-plichtig besluit. Het MER wordt dus opgesteld om het bevoegd gezag (de twee gemeenteraden) gefundeerd en verantwoord een besluit te kunnen laten nemen over de manier waarop de bestemmingsplanherzieningen uitgewerkt moeten worden.

Het onderzoeksgebied 'Park De Peelbergen' strekt zich vanaf de A67 in noordelijke richting uit tot het bosgebied Laagheide ten noorden van de kern America in de gemeente Horst. De Middenpeelweg (N277) vormt globaal de westgrens van het onderzoeksgebied. Een denkbeeldige evenwijdige lijn aan de Middenpeelweg ter hoogte van de kern Kronenberg is de oostelijke grens. Het plangebied bestaat uit vier geografisch van elkaar gescheiden deelgebieden A, B, C en D, zie figuur 1.1. Het plangebied heeft een omvang van 295 hectare waarvan voor 210 hectare daadwerkelijk functieverandering zal optreden.

2. Doelstelling van deze milieu-effect-rapportage

Het doel van het plan Park De Peelbergen is het scheppen van een kader om verschillende initiatieven, die passen binnen de hoofdopzet van het plan, mogelijk te maken. Ten tijde van de m.e.r.-procedure is nog geen sprake van een concreet initiatief dat kan worden afgewogen. De m.e.r.-procedure is daarom gebruikt om een milieutoetsingskader te ontwikkelen. Dit milieutoetsingskader stelt randvoorwaarden aan de invulling en inrichting van de activiteiten, waardoor de gewenste kwaliteit van Park De Peelbergen worden bewaakt. Binnen dit kader is het mogelijk verschillende ambitieniveaus te formuleren: onder welke voorwaarden is een bepaalde ontwikkeling, uitgaande van een bepaald ambitieniveau, binnen de verschillende deelgebieden mogelijk. In feite is er dus geen sprake van een gebruikelijk MER maar van een inrichtingsMER, echter zonder voor een toekomstige inrichting verschillende concrete inrichtingsalternatieven te kunnen afwegen. Alternatieve invullingen van het plangebied vormen een puur theoretische exercitie.

Een ander verschil met een gebruikelijk MER is dat de algemene verwachting is, dat van de voorgenomen ontwikkeling een merendeels positief effect zal uitgaan. De m.e.r.-procedure is ontwikkeld om zoals in de Wet milieubeheer is verwoord: '... dat het in het belang van de bescherming van mens en milieu wenselijk is dat besluiten ter zake van activiteiten die belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu..... dat belang naast andere belangen een volwaardige plaats in het besluitvormingsproces te geven'. De m.e.r.-commissie heeft echter duidelijk te kennen gegeven dat zij dit MER vanuit een andere invalshoek beschouwt, namelijk met een in beginsel gunstige uitkomst voor het milieu. In overleg met de m.e.r.-commissie is daarom besloten niet de gebruikelijke methode van het ontwikkelen van alternatieven (waaronder het meest milieuvriendelijk alternatief) te volgen, maar alleen een meest milieuvriendelijk ontwerp (MMO) te ontwikkelen. Het MMO vormt het bovengenoemde milieutoetsingskader.

Gelet op de voorstudies die al zijn verricht wordt deze m.e.r.-procedure dus met een positief verwachtingspatroon doorlopen.

Een bijzonder aspect van het MER is dat de leefbaarheid binnen het onderzoeksgebied als toetssteen in het onderzoek is meegenomen. In het advies voor de richtlijnen voor het milieu-effectrapport geeft de m.e.r.-commissie aan dat het –als het mogelijk is– goed zou zijn om ook een toetsingscriterium te ontwikkelen voor de mate van aantasting, behoud of verbetering van de leefbaarheid. Een dergelijk toetsingscriterium is nog niet eerder in een MER meegenomen. Beide gemeenten zagen hierin een uitdaging en hebben dit met veel enthousiasme opgepakt. De uitwerking van het aspect leefbaarheid in dit MER is ook bedoeld om van te leren voor MER's die in de toekomst gemaakt zullen worden.

3. Aanpak

Bij het tot stand komen van het MER zijn vier belangrijke stappen te onderscheiden. Na een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling heeft het onderzoek zich achtereenvolgens gericht op:

1. bepalen van de invloed van elk onderscheiden recreatietype op het milieu in het algemeen (er zijn 11 typen recreatiebedrijven onderscheiden) en de invloed van de bosaanleg in het algemeen;
2. bepalen van de geschiktheid, respectievelijk de gevoeligheid van de vier deelgebieden (A, B, C, D) voor de aanleg van bos, respectievelijk de vestiging van een bepaald type recreatiebedrijf;
3. ontwikkelen van het MMO; dit is een zodanige ruimtelijke invulling van de afzonderlijke deelgebieden dat volgens die invulling de beste resultaten voor het milieu worden bereikt;
4. testen van het MMO aan de hand van mogelijke ruimtelijke invullingen (varianten 1a, 2a, 1b, 2b).

Deze aanpak heeft geleid tot het MMO dat weergeeft wat –vanuit milieutechnisch oogpunt- de beste locatie is voor de ontwikkeling van bos. Daarnaast is in het MMO uitgewerkt waar en onder welke voorwaarden (voor zover deze gesteld moeten worden) een bepaalde recreatieve ontwikkeling mogelijk is, uitgaande van een bepaald ambitieniveau.

4. Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Huidige situatie

Bodem & water

In het plangebied komen podzolgronden en duinvaaggronden voor. De podzolgronden zijn overwegend in gebruik zijn als bouwland en grasland. De duinvaaggronden zijn bebost en zijn vanwege hun natuurwaarde waardevol. In het plangebied kan de bodemkwaliteit op enkele locaties licht verhoogd zijn. De oorzaak hiervoor is enerzijds het zandige karakter en de lage organisch stofgehaltes van de grond en anderzijds verhoogde natuurlijke gehalten.

Voor zover bekend ligt binnen het onderzoeksgebied, ten zuiden van de Schatberg, één bodemverontreinigingslocatie. Deze verontreinigingslocatie heeft, evenals de twee in het onderzoeksgebied aanwezige voormalige stortplaatsen, geen invloed op de bodem- en waterkwaliteit in de omgeving.

De hoogte van de grondwaterstand heeft grote invloed op de ontwikkeling en het behoud van plantensoorten in het gebied. Grondwaterconservering en handhaving

van een grondwaterneutraal systeem is belangrijk in heel het onderzoeksgebied, met name in het hydrologisch gevoelige gebied rondom De Put en in de intrekgebieden die binnen het onderzoeksgebied liggen (maar niet binnen de deelgebieden A t/m D). Het oppervlaktewatersysteem is belangrijk in relatie tot de grondwaterstand in het gebied en het tegengaan van de verdroging. Om die reden verdient het oppervlaktewatersysteem extra aandacht.

Natuur

De meeste natuurwaarden in het plangebied komen ook in de regio en in de rest van Limburg voor. In de lage delen langs de Groote Molenbeek liggen elzenbroekbossen en natte extensief gebruikte graslandjes. Op de iets hogere en drogere gedeelten zijn de bouwlanden kenmerkend en op de hoogste gedeelten naaldbossen. Verschillende soorten vogels die in de Reindonk voorkomen, waaronder de patrijs, grasmus en geelgors, staan in Nederland als bedreigd te boek.

De diversiteit in het plangebied is laag, doordat het een intensief agrarisch gebruik kent. Wel zijn er verschillen tussen de gebieden eromheen. De natte broekbossen langs de Groote Molenbeek hebben een grotere diversiteit dan de droge aangeplante naaldbossen op de Steegberg, Heesberg en in het Schadijks bosgebied. Doordat de vier deelgebieden nu in agrarisch gebruik zijn, zijn deze gebieden in principe niet kansrijk voor deze gemeenschappen.

Landschap

Binnen het onderzoeksgebied is vooral het onderscheid tussen de bossen op de stuifzanden en het dekzandontginningslandschap belangrijk. Op een aantal plaatsen is deze overgang niet meer gebonden aan het aanwezige bodemtype en zijn bosuitbreidingen tegen het oorspronkelijke stuifzandgebied aangelegd. Een voorbeeld daarvan is het bosgebied Laagheide dat een plek heeft gekregen tegen de Schadijksche bossen. De overgang tussen stuifzand en dekzandlandschap is daardoor niet meer duidelijk in het landschap herkenbaar.

Het bosgebied de Heesberg ligt op stuifzand. Het noordelijke deel van deze bosrand vormt een duidelijk herkenbare overgang tussen bovengenoemde landschapstypen en is daardoor een waardevol element in dat landschap. Het bosgebied de Steegberg is in het verleden aangeplant op stuifzand. Ook de westelijke rand van dit bosgebied vormt de overgang tussen dit stuifzandgebied en het dekzandontginningslandschap. Ook hier is deze overgang ruimtelijk herkenbaar in het landschap en daardoor een waardevol element in het gebied.

Cultuurhistorie

De meeste cultuurhistorische waarden in het gebied, zoals de bolle akkers en veldkruisen, komen vrij algemeen voor in de regio en soms ook in de rest van Brabant of Nederland. De vindplaats bij de Zwarte Plak is wel uniek. Hier zijn restanten van

kampplaatsen gevonden van de oude nomadische rendierjagers.

De ontwikkelingsgeschiedenis is op sommige plaatsen nog duidelijk aan het landschap af te lezen. Zo is het hoogveen-ontginningenlandschap met de langgerekte percelen ontstaan door turfwinning in de Middeleeuwen toen door ontbossing het brandhout schaarser werd. Een ander voorbeeld is de stervormige wegenstructuur bij America ontstaan op een kruispunt van paden uit verschillende richtingen.

Landbouw

De agrarische sector is voor het onderzoeksgebied een belangrijke economische drager. Vooral de rundveehouderij en tuinbouw dragen hier aan bij. Deze sectoren zijn sterk en stabiel binnen het onderzoeksgebied. De intensieve veehouderij staat echter onder druk. De bedrijven in het gebied zijn weliswaar bijna allemaal volwaardig, maar met een grootschalige herstructurering van de varkenshouderij voor de deur is de toekomst van een aantal intensieve veehouderijen in het gebied onzeker.

Door de recente ruilverkaveling is het onderzoeksgebied een goed ingericht landbouwgebied. De agrarische gronden in de deelgebieden binnen de gemeente Horst hebben echter een relatief geïsoleerde ligging ten aanzien van de agrarische gronden in de omgeving. Voor de rundveehouderijbedrijven kan dit ongunstig zijn door de te verwachten areaalsuitbreiding die nodig is voor een extensievere bedrijfsvoering.

Verkeer

De bereikbaarheid met de auto is over het algemeen goed. Alleen het noordelijk deel van het plangebied is slechter ontsloten voor verkeer vanuit noord en oost Nederland: vanaf de A73 is de snelste route via de afslagen Venray en Horst via het onderliggend wegennet. Ook de route vanuit zuidelijke richting is matig (de Napoleonsweg). Voor de auto doen zich geen congestieproblemen voor op de Middenpeelweg of de secundaire toegangswegen naar de afzonderlijke plangebieden. Het netwerk voor de fietser is voldoende, de fietsvoorzieningen zijn echter beperkt. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer is niet goed: er is geen regulier openbaar vervoer.

Veel kruispunten op de Middenpeelweg zijn onvoldoende herkenbaar. De inrichting van de Middenpeelweg, met name op de aansluitingen, komt voor verbetering in aanmerking. Ook is voor fietsers de situatie onveilig door de hoge snelheidsverschillen tussen fiets- en autoverkeer, terwijl ze van dezelfde rijbaan gebruik moeten maken.

Leefbaarheid

In het onderzoeksgebied is sprake van vitale dorpen. Vooral de relatief geringe afstand tot regionaal verzorgende kernen als Horst en Sevenum, het dorpse karakter van het woonklimaat en de aanwezigheid van het verenigingsleven leiden hiertoe.

Met name America is een vitaal dorp met een goede leefbaarheid. Vooral de woningdifferentiatie, de aanwezigheid van de basisvoorzieningen en het actieve verenigingsleven dragen hieraan bij. Deze aspecten zijn in Kronenberg en vooral in Evertsoord minder vertegenwoordigd, waardoor de leefbaarheid in vergelijking met America als minder goed kan worden gekwalificeerd. Hier staat echter tegenover dat Kronenberg en Evertsoord door hun geringe omvang rustiger en meer verbonden met het buitengebied zijn.

Milieu

Het gebied wordt beïnvloed door het verkeerslawaai vanaf onder andere de Middenpeelweg, raillawaai van de spoorweg, agrarische bedrijvigheid en de huidige recreatie. Met name het Horster deel van het onderzoeksgebied kent een directe invloed op de gevoelige woon- en verblijfsrecreatiefuncties. Voor de stilte- en weidevogelgebieden wordt de verstoring vanuit de deelgebieden overschaduwd door de bestaande spoorweg. De 50 dB(A) contour van de spoorbaan Eindhoven-Venlo ligt op ca. 800 meter. Het weidevogelgebied ligt voor een groot deel binnen deze contour. Het Sevenumse deel van het onderzoeksgebied ligt in het rustige buitengebied.

Lichthinder naar de woningen in de omgeving is beperkt tot de verlichting vanuit de verkeers- en woon- en recreatiefuncties. Ook voor lichthinder geldt dat vooral het onderzoeksgebied binnen de gemeente Horst ligt wordt beïnvloed. Het plangebied ligt hier binnen in de beïnvloeding van de twee bungalowparken, de kern America en de lintbebouwing ten zuiden van de spoorbaan. Hier is de nachtelijke duisternis aangetast door de bestaande lichtbronnen. Het onderzoeksgebied in de gemeente Sevenum ligt naast bossen in het buitengebied zonder bebouwing. Aan beide zijden liggen op enige afstand woongebieden (Kronenberg en Evertsoord) en de gevangenis Ter Peel die uit beveiligingsoverwegingen een minimale lichtuitstraling heeft. Dit is zichtbaar in het Sevenums deelgebied.

Autonome ontwikkeling

Daar waar het agrarisch gebruik zal extensiveren of verdwijnen zal de kwaliteit van bodem en water verbeteren. Het waterkwaliteitbeheer zal op korte termijn niet wijzigen.

De bestaande bossen en natuurgebieden zijn in de geldende bestemmingsplannen positief bestemd. Verder zijn ze onderdeel van de ecologische hoofdstructuur (EHS). In de autonome ontwikkeling kan gesteld worden dat deze gebieden behouden blijven en versterkt zullen worden als de EHS wordt verwezenlijkt. Voor de natte

natuurgebieden geldt bovendien dat het anti-verdrogingsbeleid op termijn vruchten zal afwerpen. De toekomst van de weidevogelgebieden is onzeker. De neiging tot verdere intensivering van de landbouw (bijvoorbeeld omschakeling naar intensieve tuinbouw) is voor de weidevogels ongunstig. Daar staat tegenover dat milieu-maatregelen nopen tot verdere extensivering van de grondgebonden melkveehouderij, hetgeen juist gunstig is voor de weidevogels.

De algemene verwachting in de landbouw is dat het aantal bedrijven de komende jaren sterk zal afnemen. De vrijkomende grond en productieruimte zullen binnen de autonome ontwikkeling ten goede komen aan de bestaande agrarische bedrijven die zo de mogelijkheid krijgen hun bedrijfsvoering aan te passen en voort te zetten. Binnen het onderzoeksgebied is genoeg grond in agrarisch gebruik om de grotere perspectiefvolle bedrijven mogelijkheden te bieden om te groeien.

In het algemeen kan worden gesteld dat in de toekomst de verkeersintensiteit zal toenemen. Door maatregelen te nemen op de aansluiting Middenpeelweg - Kleefsedijk en een verbeterde inrichting van erftoegangswegen zal de verkeerssituatie op deze wegen verbeteren. Tevens zal de autobereikbaarheid vanuit het zuiden beter worden als de A73-zuid gereed is.

Met betrekking tot leefbaarheid kan in het algemeen worden gesteld dat zich ook binnen het onderzoeksgebied de nationale trend van 'plattelandsverbreding' aan het aftekenen is. *Naast landbouw ontwikkelt zich langzaam maar zeker een scala aan andere functies, waaraan vanuit een oogpunt van leefbaarheid zowel positieve als negatieve aspecten verbonden zijn.*

Voor de twee recreatieparken is de autonome ontwikkeling als volgt:

- Loohorst: binnen het geldende bestemmingsplan zijn geen mogelijkheden meer voor uitbreiding van het aantal recreatiewoningen;
- Meerdal: binnen het geldende bestemmingsplan is aan de oostzijde een uitbreiding voorzien voor 150 recreatiewoningen.

5. Voorgenomen activiteit

Het doel van de voorgenomen activiteiten is het in samenhang invulling geven aan de aanleg van bos en de ontwikkeling van recreatie-activiteiten op een zodanige wijze, dat deze nieuwe functies elkaar wederzijds stimuleren én dat hiermee een verbetering van de milieu-omstandigheden in vergelijking met de autonome ontwikkeling van het gebied wordt bereikt. De doelstelling voor de planontwikkeling laat zich vertalen in de volgende cijfers:

	Horst	Sevenum	Totaal
Nieuw bos	80 ha	15 ha	95 ha
Recreatieterrein	40 ha	60 ha	100 ha

6. Het Meest Milieuvriendelijke Ontwerp (MMO)

Aanpak

Het MMO is ontwikkeld via de volgende stappen:

- een algemene effectbeschrijving vanuit de afzonderlijke sectoren; deze sectoren zijn dezelfde waarvan de bestaande situatie is beschreven: bodem en water, natuur, landschap, cultuurhistorie, land- en tuinbouw, verkeer, leefbaarheid, milieu;
- een weging van het belang van de sectorale effecten en van de sectoren zelf;
- bepalen van de effecten van alle sectoren in totaal;
- ontwikkelen van het MMO.

Conclusies van de sectorale effectbeschrijvingen

Vanuit elke sector is aangegeven wat de betekenis is van de aanleg van bos, respectievelijk van de oprichting van recreatiebedrijven op de betreffende sector. Bij de recreatiebedrijven zijn elf typen onderscheiden, gebaseerd op bebouwingskenmerken inpandig, uitpandig, bezoekersaantallen, parkeerbehoefte, mate van spreiding van de komst van de bezoekers, visuele invloed, invloed op natuur en invloed op milieu. De invloed van de recreatiebedrijfstypen is ingedeeld in een zevendelige schaal, lopend van hoge invloed op een sector, via neutrale invloed naar hoge impuls (c.q. stimulans) voor een sector.

Vanuit de sector 'bodem en water' is geconcludeerd dat de aanleg van bos invloed kan hebben op de waterhuishouding, vooral als het op de verdroging gevoelige gronden wordt aangelegd die in deelgebied B aanwezig zijn. Van de bedrijfstypen gaat een neutrale of min of meer beperkte invloed uit. Positieve effecten (c.q. impulsen) doen zich niet voor.

Vanuit de sector 'natuur' is geconcludeerd dat in deelgebied B de grootste invloed is te verwachten bij de inrichting tot recreatiegebied, in deelgebied D ook, maar minder dan in deelgebied B. In de deelgebieden A en C blijft de invloed beperkt of is deze als neutraal aan te merken.

Vanuit de sector 'landschap' zijn vooral positieve impulsen te verwachten in de deelgebieden A en B als het gaat om de vestiging van recreatiebedrijven met een lage invloed/uitstraling. Deelgebied C daarentegen is meer gebaat bij vestiging van bedrijven met een hoge invloed/uitstraling op het landschap. In deelgebied D is de invloed op het landschap neutraal tot hoog.

Op de sector 'cultuurhistorie' hebben de bedrijven met een groot ruimtebeslag de grootste invloed (moeilijker inpasbaar in cultuurhistorische patronen). Bezien vanuit de deelgebieden is gebied B het meest gevoelig, de invloed op de overige deelgebieden is neutraal.

De sector 'land- en tuinbouw' wordt het sterkst beïnvloed door de voorgestane ontwikkelingen in deelgebied B, in de overige deelgebieden is de invloed iets minder sterk en loopt deze per deelgebied niet ver uiteen.

Voor de sector 'verkeer' gaat de voorkeur uit naar vestiging van recreatiebedrijven in de twee zuidelijke deelgebieden (C en D) en naar de aanleg van bos in de twee noordelijke deelgebieden (A en B).

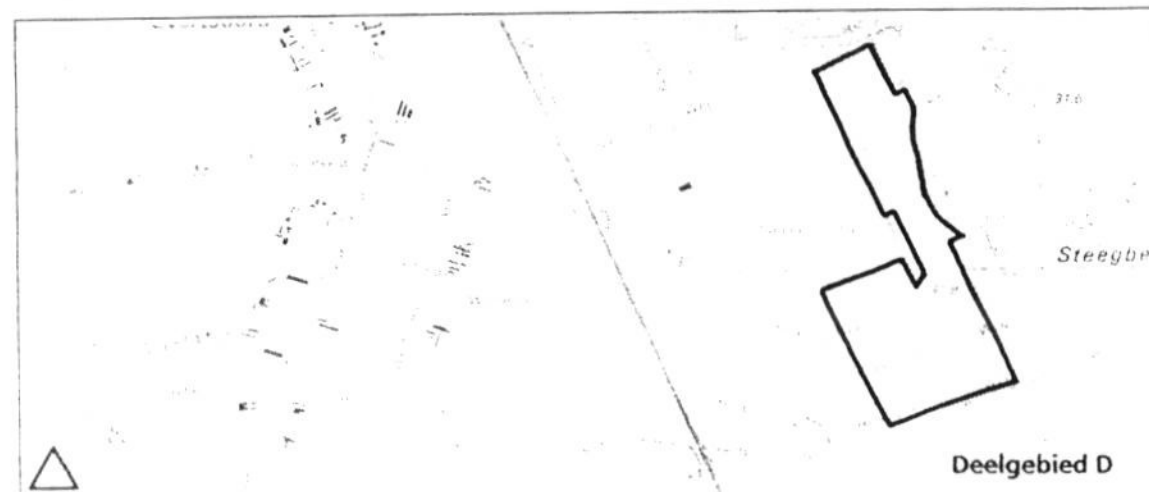
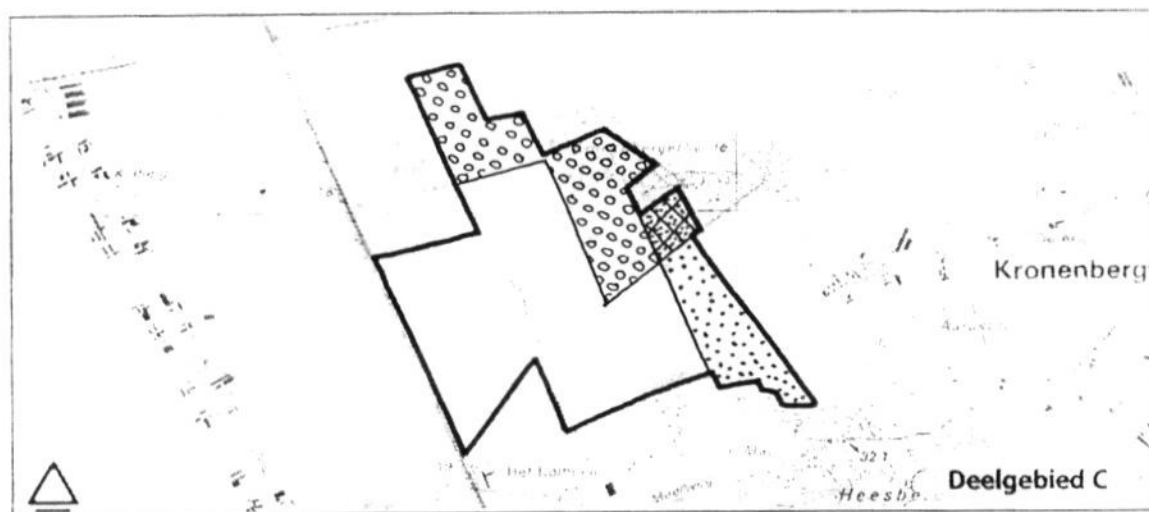
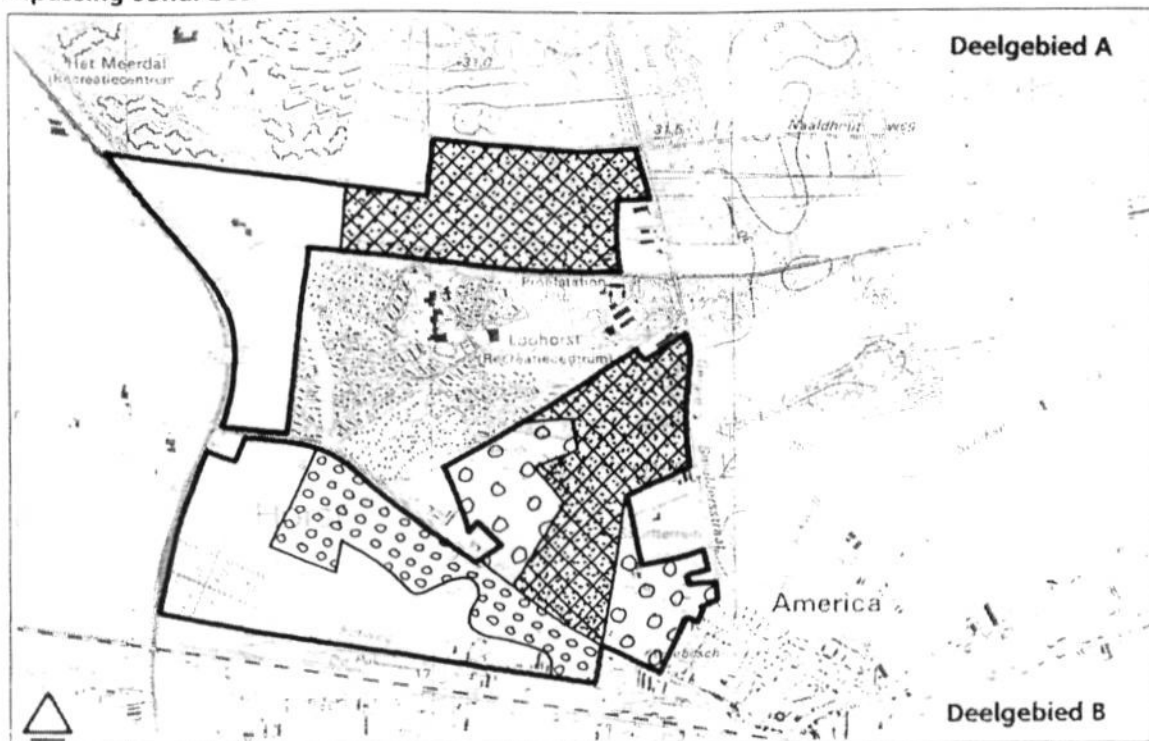
Voor de sector 'leefbaarheid' is geconcludeerd dat bedrijfstypen waarvan een lage impuls uitgaat in elk deelgebied een even groot neutraal effect hebben. Hetzelfde geldt voor de bedrijfstypen met een gemiddelde of hoge impuls. Ook hier verschillen de deelgebieden onderling niet qua beïnvloeding. Wordt daarentegen gekeken naar de minder gunstige invloeden van effecten op leefbaarheid, dan zijn de deelgebieden A en B het gevoeligst voor bedrijfstypen waarvan een grote invloed uitgaat. Voor de bedrijfstypen met een lage invloed zijn de te verwachten effecten met uitzondering van deelgebied B neutraal.

Voor de sector 'milieu' zijn de grootste effecten te verwachten in de deelgebieden A en B. De deelgebieden C en D worden weinig tot beperkt beïnvloed, uitgezonderd gebied C als het gaat om de vestiging van bedrijfstypen met een grote invloed.

De weging

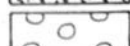
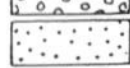
Er zijn twee wegingen uitgevoerd: de weging van de effecten en de weging van de sectoren. Bij de effecten is onderscheid gemaakt in primaire en secundaire effecten. Onder primaire effecten worden effecten verstaan die een directe invloed hebben op de omgeving. Verder is in dit verband gezien of van de effecten al dan niet een sturende werking uitgaat. Effecten op landbouw en cultuurhistorie zijn als niet-sturend voor de ontwikkeling van het gebied aangemerkt.

Inpassing 95ha. bos

schaal 1:25000

Figuur 4.1

- meest optimale locaties gezien vanuit alle sectoren
- meest optimale locaties gezien vanuit natuur, landschap, bodem en water
- meest optimale locaties gezien vanuit landschap, verkeer, milieu en leefbaarheid
- meest optimale locaties gezien vanuit natuur, verkeer en milieu

Effecten op natuur en landschap zijn daarentegen wel als sturend voor het gebied aangemerkt, omdat het gaat om ontwikkelingen die een definitieve uitwerking hebben op natuur en landschap. De effecten op bodem en water zijn als niet-sturend aangemerkt, omdat de schaal waarop bodem- en waterhuishoudkundige systemen beïnvloed kunnen worden van een andere orde zijn dan de beïnvloeding die uitgaat van de beoogde bosaanleg en vestiging van recreatiebedrijven.

De effecten op verkeer, leefbaarheid en milieu zijn als secundair aangemerkt, omdat zij niet in directe relatie staan met de deelgebieden zelf, maar meer samenhangen met de ligging van het betreffende deelgebied ten opzichte van voorzieningen en gevoelige functies. Verkeer, leefbaarheid en milieu worden als sturend aangemerkt bij invulling van Park De Peelbergen in zijn geheel. Bezieet men de deelgebieden afzonderlijk dan zijn verkeer en leefbaarheid niet, milieu daarentegen is wel sturend.

Om tot een weging van de sectoren onderling te komen is overwogen dat natuur en landschap als sturende sectoren en vanwege de doelstelling van het plan veel gewicht in de schaal leggen. Landbouw, cultuurhistorie en bodem en water zijn niet sturende sectoren en leggen om die reden minder gewicht in de schaal. Verkeer en milieu zijn wel sturende sectoren, maar in indirecte zin. Aan deze twee is een gemiddeld gewicht toegekend. Leefbaarheid is vergelijkbaar met verkeer en milieu, maar er zijn twee soorten van beïnvloeding te onderkennen. De positieve effecten zijn zwaarder gewogen dan de minder gunstige effecten.

Op grond van de hiervoor beschreven wegingen is een multicriteria-analyse uitgevoerd om het totale effect van elk type recreatiebedrijf en de aanleg van bos te kunnen berekenen.

Het MMO

Het MMO is ontwikkeld via twee stappen. Op de eerste plaats is nagegaan wat uit een oogpunt van milieu (milieu als een sommatie van alle sectoren) de beste locaties zijn voor bosaanleg. Vervolgens is op basis van een rangschikking van de recreatietypen qua invloed per deelgebied, gezocht naar de best mogelijke gebiedsinvulling met recreatiebedrijven. Het MMO geeft aan dat de bosaanleg bij voorkeur tot stand moet komen in de deelgebieden A en B en in iets mindere mate in deelgebied C, zie figuur 4.1. Wat betreft de invulling met recreatiebedrijven biedt deelgebied C de ruimste en deelgebied B de minste mogelijkheden. De deelgebieden A en D zitten daar tussen, zie figuur 4.2. Wel kunnen volgens het MMO alle typen recreatiebedrijven zich in principe in elk deelgebied vestigen. In het ene deelgebied worden aan een vestiging echter geen, enige of meer voorwaarden gesteld in vergelijking met een ander deelgebied.

schon

7. De varianten van het MMO

Binnen het MMO zijn vier varianten ontwikkeld. Dat wil zeggen: er is vier keer een zodanige invulling gegeven aan het plangebied, dat aan het 'milieutoetsingskader' wordt voldaan. Deze varianten vertegenwoordigen uitersten in de recreatiemarkt, waardoor ook de te verwachten uiterste effecten konden worden berekend. De varianten zijn gebaseerd op de volgende ontwikkelingsstrategieën:

- variant 1a: vestiging van enkele 'trekkers', vooral gericht op recreanten uit verder weg gelegen regio's;
- variant 2a, doorgroeivariant van 1a: na de vestiging van 'trekkers' krijgt het gebied verdere invulling met bedrijven die inspelen op een reeds bestaande recreantenstroom;
- variant 1b: vestiging van bedrijven die zich op de eerste plaats richten op recreanten uit de directe omgeving, waarbij de omliggende bossen, natuurgebieden en andere voorzieningen worden gezien als aanvulling op het eigen aanbod;
- variant 2b, de doorgroeivariant van 1b: de verdere gebiedsinvulling komt tot stand door vestiging van een willekeurige mix van recreatiebedrijven, waaronder ook enkele grote 'trekkers'.

Per sector zijn de effecten beschreven van de volgens elke variant aangegeven locaties voor bos en invulling met recreatiebedrijven. Na elke beschrijving volgt een beoordeling en vervolgens zijn mitigerende maatregelen en randvoorwaarden opgenomen.

Na de sectorale beschrijvingen zijn de varianten onderling vergeleken. Daartoe zijn de afzonderlijke effecten gesommeerd en is een overall-score per variant berekend. Daarvoor is weer gebruik gemaakt van de methode van de multicriteria-analyse. Uit de vergelijking van de varianten komt naar voren dat variant 1a de beste invulling geeft, gevolgd door variant 1b. De beide doorgroeivarianten ontlopen elkaar nauwelijks, maar hebben wel een grotere invloed op het milieu dan de varianten die aan een beginsituatie invulling geven. Dit is natuurlijk niet vreemd, omdat de doorgroeivarianten uitgaan van 1,6 miljoen bezoekers per jaar, terwijl de varianten die een beginsituatie uitdrukken, gebaseerd zijn op 1 miljoen bezoekers per jaar.

8. Conclusie

Alle typen recreatiebedrijven kunnen zich in principe overal in het plangebied vestigen. Naar gelang de gevoeligheid van de verschillende deelgebieden en het te verwachten effect dat een recreatiebedrijf kan hebben op een deelgebied, dienen voorwaarden te worden gesteld aan de vestiging van een bedrijf op een bepaalde locatie.

Uit de effectbeschrijving van de varianten is gebleken dat het in dit MER ontwikkelde MMO robuust is bij verschillende marktontwikkelingen. Zowel bij een haperende recreatiemarkt als bij een volledige invulling met bos en uit te geven oppervlakte aan recreatieterrein, blijven de gevolgen voor het milieu binnen toelaatbare grenzen en beheersbaar.

9. Doorwerking van het MMO in de besluitvorming

Het MMO, resultaat van het MER, is een toetsingskader dat de meest milieuvriendelijke ontwikkeling van het plangebied Park De Peelbergen reguleert. Het toetsingskader is van toepassing voor alle fasen van het plan: aanleg, gebruik en beheer. Er staan diverse instrumenten ter beschikking, waarin na afronding van de m.e.r.-procedure het toetsingskader zal worden vertaald: bestemmingsplan, vergunningverlening, privaatrechtelijke overeenkomsten.

Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan is het geëigende instrument om de ruimtelijke aspecten van het toetsingskader een juridisch-planologische verankering te geven. Daarvoor staan ten dienste: de bestemmingen die op de gronden gelegd worden en de daarmee gekoppelde voorschriften voor bouwen en ander gebruik van de gronden. De twee belangrijkste bestemmingen voor het gebied zullen de beoogde bosaanleg en de bouw van recreatiebedrijven mogelijk moeten maken. Het bestemmingsplan zal dan ook een bestemming 'Bos' en een bestemming 'Recreatieve doeleinden' moeten bevatten. Laatstgenoemde bestemming zal de bouw en aanleg van recreatiebedrijven moeten regelen, ofwel via een rechtstreekse bouwtitel, ofwel via flexibiliteitsbepalingen (vrijstelling, wijziging). De voorwaarden die aan de vrijstelling- en wijzigingsbevoegdheden gekoppeld moeten worden, maken deel uit van het MMO. Op deze manier is het zeker dat de planologische uitwerking op de meest milieuvriendelijke manier gebeurt.

De mitigerende maatregelen, die erop gericht zijn de best mogelijke uitvoering van het MMO te bewerkstelligen, dienen, afhankelijk van de aard van de voorgestelde maatregel, in het bestemmingsplan overgenomen te worden in de vorm van ruimte-reservering, dan wel door het opnemen van specifieke bouwvoorschriften.

Vergunningverlening

Mitigerende maatregelen zullen ook in de milieuvergunningen van de te vestigen bedrijven hun doorwerking moeten krijgen. In de milieuvergunning kunnen eisen gesteld worden met betrekking tot geluid, trilling, energieverbruik, afvalstoffen, afvalwater, waterbesparing, bodemverontreiniging, luchtverontreiniging, verlichting en lichtuitstraling.

In samenhang met het verlenen van bouwvergunningen kan van bedrijven met een grote visuele invloed het opstellen van een landschapsplan gevraagd worden. Als een dergelijk plan in de procedures wordt meegenomen, kunnen de bewoners rechtstreeks via inspraak bij de planontwikkeling worden betrokken.

Technische maatregelen zoals het terugvoeren naar de bodem van regenwater dat op verharde oppervlakken valt, kunnen verdroging van het gebied voorkomen. Ook in verband met het tegengaan van verdroging kunnen met het waterschap afspraken gemaakt worden om gezuiverd afvalwater naar het oppervlaktewater terug te voeren.

Privaatrechtelijke overeenkomsten

Het oprichten van een beheerorganisatie wordt als een noodzaak gezien, naast andere instrumenten, om het gebied in zijn nieuwe functie in de toekomst duurzaam te laten functioneren en beheren. Het lidmaatschap van de beheerorganisatie zou voor de recreatieondernemers verplicht gesteld moeten worden. Samenwerking, bijvoorbeeld in een vereniging van eigenaren/ondernemers bevordert ook duurzaam ruimtegebruik en waarborgt continue opwaardering van het gebied en toepassing van verbeterings- en samenwerkingsmogelijkheden, zoals collectieve terreinbeveiliging, collectieve afvalinzameling en collectieve water- en energieafname.

Verder zal elk concreet project aan een duurzaamheidstoets onderworpen moeten worden aangaande bouwen, energie- en waterverbruik, mobiliteitsbeperking, ecologisch groenbeheer, voorkomen van emissies.